

9. IMPLEMENTACE PROGRAMU

9.1 Řízení vnější kvality ovzduší

V logickém rámci projektu „Koncepte snižování emisí a imisí a územní energetická koncepte Zlínského kraje“ jsou mimo jiné uvedeny předpoklady/rizika pro splnění širšího cíle a specifických cílů - viz následující tabulka. Projekt ke splnění cílů („pouze“) přispívá, nicméně pro kraj, respektive Krajský úřad, tyto cíle jasně definují, kam je žádoucí směřovat. Při nesplnění předpokladů či vyloučení rizik (stojících vně projektu), uvedených v logickém rámci, nelze cíle splnit.

Považujeme proto za důležité upozornit na širší souvislosti a některé skutečnosti které souvisí s přístupy k řízení kvality vnějšího ovzduší (a energetickým řízením) na úrovni kraje.

Tabulka 59: Širší cíle a rizika/předpoklady definované v logickém rámci

Širší cíl	Předpoklady / Rizika
Rozvoj kraje při udržení kvality ovzduší je umožněn.	Systém řízení kraje v oblasti kvality ovzduší, energetického, finančního řízení, správy HIM apod. napomáhá realizaci SAP a ÚEK.
Specifické cíle	Předpoklady / Rizika
1a) Požadavky legislativy v oblasti ochrany ovzduší a klimatu v rámci kraje jsou plněny. 1b) Požadavky legislativy v oblasti hospodaření s energií v rámci kraje jsou plněny.	Odpovídající systém řízení kvality ovzduší , vč. energetického řízení , pro realizaci SAP a ÚEK je zaveden. ÚEK schválena jako závazný technický dokument pro územně plánovací dokumentaci.
2) Specifické problémy kraje v oblasti ochrany ovzduší a zásobování energií jsou řešeny.	Zájmové skupiny spolupracují (zejména dotčené obce a investoři).
3) Schopnost kraje čerpat finanční zdroje pro rozvojové záměry je zvýšena	Kapacita pro kvalitní přípravu projektů existuje.

Řízení kvality vnějšího ovzduší není jednoduchým procesem, z čehož vyplývá potřeba existence plánování postupů. Mimo procesu vlastního je nutné mít jasnou představu o implementační struktuře, čili nejen co a jak, ale i kdo. V rámci projektu budou zpracovány jednotlivé programy z oblasti ochrany ovzduší (a specifický program) a ÚEK, které jsou pro řízení na úrovni kraje v příslušné oblasti nezbytností. Projekt jako takový odpoví na „co a jak“, vymezí i „kdo“, nemůže však nahradit **realizaci** odpovídajících řídicích mechanismů, může k nim napomoci.

Z následujícího schématu je zřejmé, že plánovací proces řízení kvality vnějšího ovzduší a energetického řízení je a bude využit při řešení projektu, s ohledem na výše uvedené bude nutné uvedené schéma na úrovni kraje dále realizovat. To znamená zabývat se systémem řízení kraje (KÚ) v širších i specifických souvislostech (cíle 1a, 1b, 2 a 3). Klíčovým prvkem je „hodnocení a monitorování“ (fialové šipky).

Je zřejmé, že okénko „implementace“ v následujícím schématu představuje i návrhy konkrétních **projektů** (ve shodě se zadáním Koncepte a požadavky SFŽP na zpracování programů snižování emisí a imisí). Požadavek na návrhy projektů nabývá na důležitosti z hlediska potenciálního zvýšení čerpání finančních

prostředků ze Strukturálních fondů (cíl 3). Obecně schopnost čerpat tyto finanční prostředky závisí na kapacitě kraje pro kvalitní přípravu projektů. Ta bude posílena zpracováním souhrnného akčního programu, opět však platí, že samotný akční program bez odpovídajících řídicích mechanismů tuto schopnost nezajistí (nezvýší kapacitu pro přípravu projektů). V této souvislosti je vhodné upozornit, že implementační agenturou Sektorového operačního programu Infrastruktura v oblasti životního prostředí je SFŽP.

9.2 Využitelnost IPPC pro řízení kvality vnějšího ovzduší

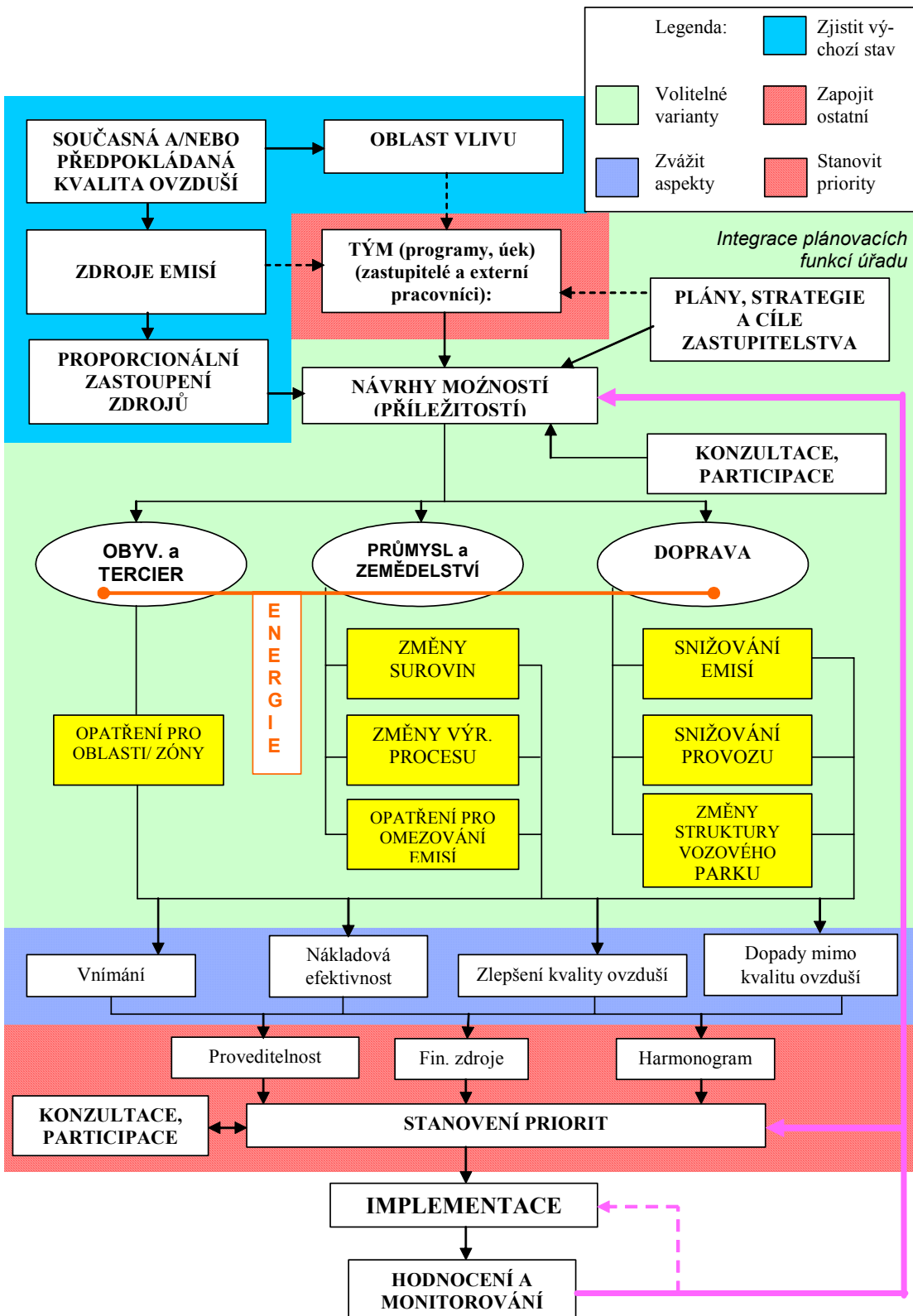
V Národní program snižování emisí se konstatuje, že „Zákon o IPPC patří mezi nejvýznamnější nástroje Programu v oblasti stacionárních zdrojů, protože umožňuje stanovit pro každý zvláště velký zdroj znečišťování ovzduší individuální zpřísněné emisní limity a další závazné podmínky provozu“.

Prosazování přísnějších požadavků nelze uskutečnit bez podrobného technického a ekonomického hodnocení konkrétních možností (kvantifikace přínosů - emise/Kč), které podnik má - což současná praxe integrovaného povolování neumožňuje. Kvantifikace přínosů je úkolem KSEI, nicméně o prosazení odpovídajících opatření prostřednictvím integrované prevence máme oprávněné pochyby.

Snižování emisí (s cílem nepřekračovat imisní limity) ovlivňováním podnikatelské sféry bude muset být založeno spíše na základě dlouhodobějšího procesu vzájemné komunikace mezi KÚ a podnikem (viz např. různorodost problémů v DEZA, a.s.) a nalézání jiných nástrojů, než představuje integrovaná prevence (další „šanci pro IPPC“ mohou být pouze jednání **při změně podmínek integrovaného povolení** nebo obnovení povolení v termínu daném zákonem).

V podmínkách Zlínského kraje se jasně ukazuje i souvislost mezi případným zpřísněním požadavků, konkurenceschopností podniků a sociální problematikou. Průmysl je koncentrován v oblasti Valašského Meziříčí a je nezbytná citlivá interpretace environmentálních problémů ve vztahu k rozvojovým a strategickým záměrům oblasti (mimo jiné stanovisko starosty Valašského Meziříčí).

Obrázek 33: Plánovací proces řízení kvality vnějšího ovzduší (ŘKO) a energetického řízení (EŘ)

9.3 Monitoring a informační systém EH Zlínského kraje

9.3.1 Energetický informační systém (energetických a emisních dat)

Informační systém k Územní energetické koncepci Zlínského kraje, který byl vytvořen jako součást zpracování KSEI Zlínského kraje, je vhodným nástrojem pro aktualizaci energetických a emisních bilancí současného stavu a lze jej využít pro monitorování emisí u zdroje a skupin zdrojů a při tvorbě emisních bilancí v územním členění. Jsou informačním zdrojem i pro vnímání změn v oblasti emisí a odhadu vývoje kvality ovzduší. Je plně provázán s GIS a obsahuje i GIS výstupy z provedené rozptylové studie Zlínského kraje po vrstvách příspěvků znečištění ovzduší (dle kategorie zdroje), jak je zřejmé z následujících obrázků.

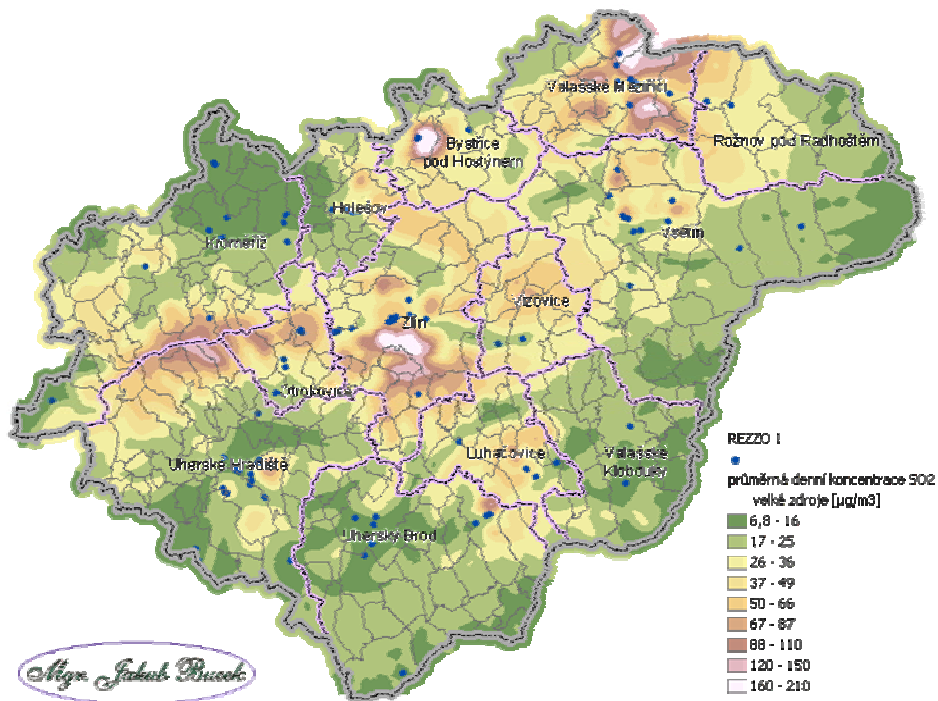
Jednotlivými částmi informačního systému, ze kterého lze čerpat podkladové informace pro vyhodnocení vlivu stacionárních zdrojů znečištění na ovzduší, jsou:

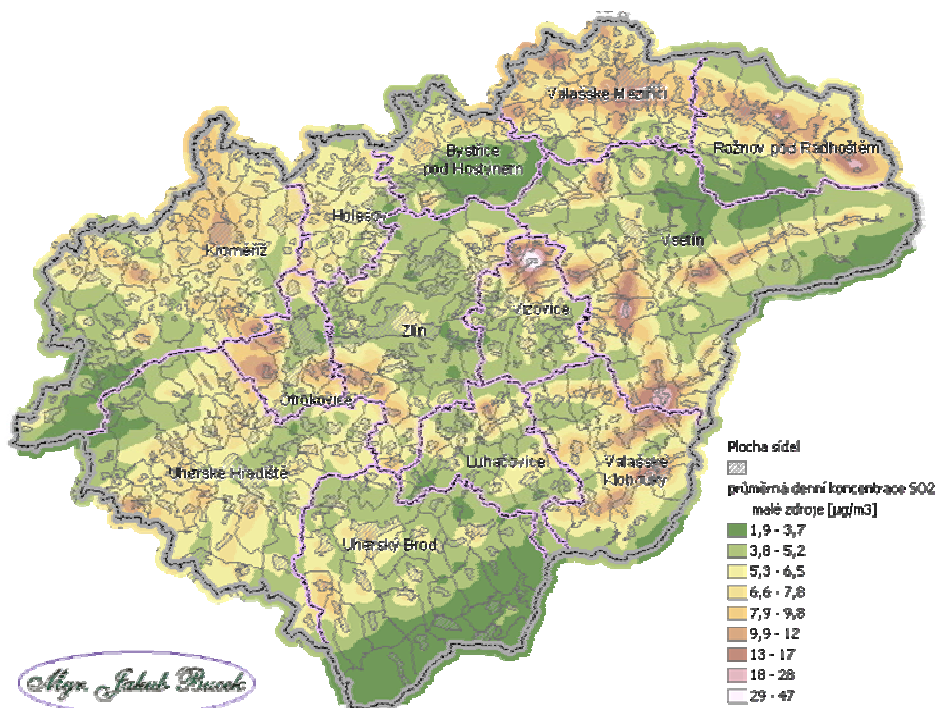
- ◆ Vstupní data ve formě relační databáze (alfanumerická databáze MS SQL, geodatabáze)
- ◆ Datové a mapové výstupy včetně jejich implementace v GIS (ArcView 8.2)
- ◆ Model energetických jevů ve formátu MS Access

Výstupy modelu jsou energetické a emisní bilance v tabelární a grafické podobě, kategorizované podle potřeb legislativy energetické a legislativy a projekty v GIS, s příslušnými popisy dat v MIDAS.

Použitý způsob řešení a formát vstupních dat vyhovuje potřebám systémové aktualizace ÚEK, a to v návaznosti na potřeby, představy a požadavky zadavatele.

Obrázek 34: Průměrné denní koncentrace SO₂, příspěvky zdrojů REZZO 1

Obrázek 35: Průměrné denní koncentrace SO₂, malé zdroje znečištění, Zlínský kraj

9.3.2 Ukazatele pro monitoring

Rovina programu a projektů

- ◆ ukazatele **vstupů** - kvantifikující zdroje poskytnuté pro zabezpečení procesů vedoucích k dosažení stanovených cílů
- ◆ ukazatele **výstupů** – pro vyjádření konkrétních výstupů na úrovni jednotlivých projektů a akcí
- ◆ ukazatele **výsledků** – pro posouzení stupně dosažení souhrnných kvantifikovaných cílů na úrovni opatření a programů
- ◆ ukazatele **dopadů** – pro globální posouzení správnosti vymezení jednotlivých priorit a cílových skupin programu jako celku

Ukazatele pro hodnocení je třeba volit tak, aby splňovaly kritéria:

Relevance + dostupnost + spolehlivost + kvantifikace

Návrh vhodných monitorovacích ukazatelů je součástí přípravy Souhrnného akčního plánu Zlínského kraje a způsobu jeho hodnocení. V oblasti ochrany ovzduší budou voleny ukazatele zejména v rovině výsledků a dopadů a vycházejí z požadavků Nařízení vlády č. 350/2002 Sb. - ze sledování legislativou stanovených škodlivin a jejich limitních koncentrací, délky jejich trvání, a stanovenému způsobu sledování stavu ovzduší a plnění požadavků reportingu.